

Projekat za izgradnju brze pruge Beograd - Niš

Lokacija:	Srbija
Broj projekta:	53136
Poslovni sektor:	Infrastrukturni sektor - Evropa
Vrsta objave:	Javni sektor
Kategorija zaštite životne sredine:	A
Planirani datum odobrenja projekta:	30. novembar 2022.
Status:	Očekuje se finalno odobrenje projekta
Rezime projekta objavljen:	15. 07.2022.

Opis projekta

Obezbeđivanje državnog kredita u tranšama, u iznosu do 550 miliona evra Republici Srbiji, u korist preduzeća za upravljanje javnom infrastrukturuom železnice „Infrastruktura železnice Srbije“ („IŽS“). Sredstva kredita će se koristiti za finansiranje rekonstrukcije i modernizacije infrastrukture železničkog Koridora 10, pruge koja povezuje Beograd i Niš u dužini od oko 230km, sa ciljem da se brzina železničkog saobraćaja poveća na maksimalnih 200km/h, uz povećanje kvaliteta usluga u putničkom i teretnom saobraćaju. Projekat će sufinansirati Evropska investiciona banka i Evropska unija, kroz Investicioni okvir za Zapadni Balkan („WBIF“).

Ciljevi projekta

Projekat će podržati razvoj železničke infrastrukture, poboljšati bezbednost, kao i kapacitet i udobnost putničkih i teretnih usluga. Razvoj ovog sektora će imati pozitivan efekat na ekonomski razvoj Srbije, doprineti njenoj lokalnoj i regionalnoj povezanosti i integraciji, i ojačati konkurentnost železničkog saobraćaja, naročito na polju međunarodnog i tranzitnog teretnog saobraćaja, što će omogućiti modalni prelazak na železnicu kao sektor sa niskim intenzitetom ugljenika.

Uticaj na tranziciju

ETI: 78

Uticaj na tranziciju se ogleda u sledećim kvalitetima:

-Primarni kvalitet: Dobro upravljanje – projekat će podržati prelazak Direkcije za železnice u nezavisno regulatorno telo, i implementaciju Sporazuma o transportnoj zajednici (Četvrtog železničkog paketa). Takođe će se fokusirati na unapređenje korporativnog upravljanja u preduzeću, operativne efikasnosti, ekspertize vezane za nabavku, i standarda u upravljanju resursima, putem implementacije Akcionog plana korporativnog upravljanja i Plana korporativnog razvoja, koji se bave i pitanjima rodne ravnopravnosti.

-Sekundarni kvalitet: Inkluzija – projekat će promovisati razvoj inicijativa za ravnopravnost polova na nivou nacionalnog i lokalnog upravljanja, kao i unapređenje stručnih veština i ljudskog kapitala.

Informacije o klijentu

Zajmoprimac je Republika Srbija. Projekat će implementirati IŽS, akcionarsko društvo osnovano kao jedina nacionalna kompanija za upravljanje imovinom železničke infrastrukture Srbije.

Finansiranje EBRD

550,000,000.00 evra

Do 550 miliona evra, državnog kredita Republici Srbiji u tranšama.

Ukupna vrednost projekta

2,414,000,000.00 evra

Socijalna kategorizacija i uticaj na životnu sredinu

Projekat je svrstan u kategoriju A (EBRD Politika zaštite životne sredine i socijalna politika iz 2019). Analiza uticaja na životnu sredinu i društvo („*Environmental and Social Due Diligence*“ – ESDD) za ovaj projekat je nastala kao rezultat rada više nezavisnih konsultanata, i uključuje reviziju dokumentacije i posete lokacijama. Paket dokumentacije vezane za životnu sredinu i društvo publikovan u vezi sa Koridorom,

uključuje sve deonice od Beograda do Niša na bazi idejnog rešenja, kao i detaljnije informacije vezane za deonicu Stalać – Đunis za koju je bio dostupan idejni projekat. Dokumentacija objavljena za deonicu Stalać – Đunis uključuje Procenu uticaja na životnu i društvenu sredinu („*Environmental and Social Impact Assessment*“ - ESIA), dodatni paket (uključujući Plan upravljanja životnom i društvenom sredinom – „*ESMP*“), Plan raseljavanja („*RP*“), Netehnički rezime („*NTS*“), Plan angažovanja zainteresovanih strana („*SEP*“) i Akcioni plan za zaštitu životne sredine i društveno ekonomska pitanja („*ESAP*“). Paket dokumenata objavljen za Koridor obuhvata Izveštaj o obimu i sadržaju vezan za životnu sredinu i društvo („*E&S Scoping report*“), Početni izveštaj, Procenu uticaja na životnu sredinu i društveno ekonomska pitanja za Koridor (ESIA višeg nivoa), Okvir politike raseljavanja, SEP, NTS i ESAP. Oba paketa projektne dokumentacije su objavljena na srpskom i engleskom jeziku na portalu Infrastrukture železnice Srbije 29. jula 2022. godine. Štampani primerici su dostupni u lokalnim zajednicama, i za vreme njihove javne objave nisu pokrenuta značajna pitanja koja bi zahtevala reviziju ESIA-e.

Prva tranša kredita je namenjena finansiranju radova na deonici Stalać – Đunis, za koju je urađena detaljna ESIA. Tranše za finansiranje ostalih pod-deonica Koridora X (pruga dužine 230km) će biti opredeljene nakon završene ESDD analize (i revizije ESAP-a), i pripreme ESIA-e za svaku tranšu (uporedo sa okončanjem idejnog projekta), pre predavljanja projekta Upravnom odboru Banke.

Prema nalazima procene uticaja izgradnje Koridora na životnu i društvenu sredinu, rizicima i uticajima se može upravljati i oni mogu biti ublaženi kroz implementaciju ESAP-a. Analize ESIA su urađene kao dopuna ovoj proceni, koja je bila dostupna javnosti tokom 120 dana. Na deonici Stalać – Đunis, pružna trasa će biti značajno izmenjena, a železničke stanice Stalać i Đunis će biti u potpunosti renovirane. Ministarstvo zaštite životne sredine je 2018. godine odobrilo Nacionalnu studiju uticaja na životnu sredinu za deonicu Stalać – Đunis, a ekološka dozvola (Lokacijski uslovi) je obnovljena 2021. godine.

Infrastruktura železnice Srbije će razviti i implementirati Sistem upravljanja životnom i društvenom sredinom za okvir projekta (*Project framework E&S management system*). Prema odredbama ESAP-a, izvođač treba da pripremi Plan upravljanja životnom i društvenom sredinom, zdravljem i bezbednošću u izgradnji („*CESMP*“) i da napravi konkretne planove za svaku deonicu. Najveći negativni uticaj u fazi izgradnje je gomilanje velike količine bezbednog i nebezbednog otpada, kao što su iskopani materijali i demontirani železnički koloseci i pragovi. Biće urađeno ispitivanje na prisustvo azbestnih materijala u staničnim zgradama predviđenim za renoviranje. U toku radova, IŽS će raditi godišnji monitoring buke u zonama stambenih i drugih osetljivih objekata koji se nalaze u neposrednoj blizini železničke pruge, kao i tehničku i vizuelnu kontrolu zvučnih barijera u skladu sa relevantnim standardima. U slučaju da merenja pokažu visoke vrednosti, IŽS će preduzeti dodatne mere pasivne zaštite. Planirana je izgradnja zvučnih barijera na deonici Stalać – Đunis sa obe strane pruge,

ukupne dužine 748m, dok će za ostale deonice ovo biti definisano konkretnim ESIA analizama za datu deonicu.

Identifikovane su četiri zaštićene oblasti koje se nalaze u opsegu uticaja projekta (500m sa obe strane planirane pruge). Pruga će proći kroz tri predložena Područja posebne zaštite. Uzimajući u obzir konzervacione vrednosti ovih područja na osnovu kojih su i određena (uglavnom zbog šumske vrednosti), mala je verovatnoća da će projekat imati bilo kakav uticaj na funkcionisanje ovih oblasti i njihov status, s obzirom da ovde neće biti uklanjanja vegetacije. Procena uticaja na biodiverzitet je podrazumevala kancelarijska i terenska istraživanja, i prema Proceni kritičnih staništa ukupno 40 karakteristika ispunjava kriterijume Prioritetnih karakteristika biodiverziteta, dok 27 karakteristika ispunjava uslove kritičkog staništa duž Koridora. Najosetljivije oblasti u toku izgradnje su vodena tela, močvarna područja i priobalna staništa. U fazi predizgradnje, konsultant će angažovati eksperte iz oblasti biodiverziteta koji će uraditi detaljna istraživanja; nakon toga je potrebno ponovo razmotriti, i po potrebi, revidirati projektno rešenje. Kao što je navedeno u ESAP-u, izvođač će izraditi i implementirati Plan upravljanja biodiverzitetom u toku izgradnje (uključujući mere kao što su: jasno razgraničenje površina za uklanjanje vegetacije, prilagođavanje vremena izvođenja radova kako bi se minimizovao uticaj na faunu, itd.). Za deonicu Stalać – Đunis, predložena pružna trasa je delimično locirana u području ekološke mreže – Mojsinjske planine i Stalačka klisura Južne Morave. Urađena je Odgovarajuća procena („*Appropriate Assessment -AA*“) koja je pokazala i identifikovala jedan broj mera za ublažavanje posledica prikazanih u ESMP-u.

Izvođači će biti u obavezi da obezbede smeštaj za radnike, u skladu sa nacionalnom legislativom i relevantnim smernicama koje su propisale EBRD i IFC. Ne očekuju se značajni rizici vezani za nekontrolisani priliv radnika i rodno-zasnovano nasilje, s obzirom da je većina oblasti u kojima se izvode radovi udaljena od naseljenih mesta. Na samoj trasi nisu identifikovana područja kulturnog nasleđa, ali ovakve lokacije postoje u blizini železničke pruge. Na deonici Stalać – Đunis je identifikovano pet lokacija kulturnog nasleđa u oblasti implementacije projekta; Institut za zaštitu spomenika kulture u Kraljevu je dostavio svoju saglasnost, koja uključuje mere potrebne za zaštitu lokacija sa kulturnim nasleđem.

S obzirom da još uvek nije utvrđena zvanična trasa, za sada nije poznato koliki će uticaj imati akvizicija zemljišta na ceo projekat. Zbog toga je razvijen Okvir raseljavanja na nivou Koridora, kako bi se definisao osnovni pristup ovom pitanju u skladu sa nacionalnom regulativom i PR5. Nakon što budu poznati detaljni zahtevi vezani za zemljište (kada bude pripremljen konačan plan i urađene detaljne studije o eksproprijaciji), biće pripremljen Plan raseljavanja („*RP*“) za svaku deonicu koji će odobriti EBRD, kao što je navedeno u ESAP-u. Do sada je urađen i objavljen RP samo za deonicu Stalać – Đunis. Za ovu deonicu je potrebno otkupiti približno 79ha zemlje, od čeka je oko 43% u privatnom vlasništvu. Ukupan broj parcela na koje će uticati izgradnja ove deonice je 877, s tim što je veliki broj predviđen za delimičnu akviziciju.

Fizički će biti raseljeno ukupno 13 domaćinstava i jedno preduzeće. Prema zahtevima ESAP-a, IŽS će uveriti da je plan raseljavanja na deonici Stalać – Đunis sproveden pre započinjanja građevinskih radova.

SEP uključuje rezime prethodnih aktivnosti zainteresovanih strana kao i zahteve za angažovanje javnosti u fazi pre i u toku izvođenja radova, uključujući žalbeni mehanizam i imenovanje lica za vezu sa društvenom zajednicom. Zatim, prema ESAP-u, u toku faze finalnog dizajna IŽS treba da se uveri da su opštinske vlasti konsultovane po pitanjima zatvaranja ili modernizacije pružnih prelaza, podvožnjaka i nadvožnjaka kao i po pitanju sigurnosnih mera.

Kako bi se ublažio uticaj zatvaranja železničkih stanica i stajališta u naseljima u kojima ne postoje druga sredstva javnog prevoza, ESAP zahteva da IŽS sa lokalnim vlastima dogovori i organizuje alternativne opcije za prevoz stanovnika.

Nezavisni konsultanti koje će angažovati zajmodavci će raditi redovne revizije projekta, kako bi se u toku izvođenja radova pratilo poštovanje mera zaštite životne sredine, zdravlja i bezbednosti na radu. Za tranše koje nisu opredeljene, preduslovi uključuju pripremu i objavljivanje ESIA-e, RP-a, ažuriranih ESAP-a i SEP-a, odobrenih od strane Banke i Preduzeća.

Tehnička saradnja

Pre potpisivanja:

-TC1: Analiza uticaja na životnu sredinu i društvo

Nakon potpisivanja:

-TC2: Podrška IŽS-u u implementaciji Akcionog plana korporativnog upravljanja

-TC3: Podrška Ministarstvu građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture u implementaciji mera rodne ravnopravnosti

-TC4: Program korporativnog razvoja za Preduzeće

-TC5: Izgradnja kapaciteta u Direkciji za železnice

-TC6: Praćenje sprovođenja mera zaštite životne sredine i društva od strane Zajmodavca (E&S Monitoring)

Doprinos

Kredit je nastavak saradnje sa istim klijentom u Srbiji. Dodatna vrednost projekta uključuje sledeće komponente: (i) struktura finansiranja; (ii) ublažavanje rizika; (iii) promena politike, sektora, institucija ili propisa; i (iv) podsticanje rodne ravnopravnosti, (v) nadogradnja baze znanja, inovacija i kapaciteta

Kontakt informacije

Ana Kopren
ana.kopren@srbrail.rs
+381 11 3618 212
<https://infrazs.rs/>
Nemanjina 6, 11000 Beograd

Opšte informacije o tranziciji

Dodatne informacije o pristupu EBRD u oblasti merenja uticaja tranzicije mogu se naći [ovde](#).

Poslovne prilike

U vezi sa mogućnostima za poslovnu saradnju ili nabavkama, obratite se kompaniji koja je klijent.

U vezi sa mogućnostima za poslovanje sa EBRD (koje se ne odnose na nabavku) kontaktirajte:

Tel: +44 20 7338 7168
E-mail: projectenquiries@ebrd.com

U vezi sa projektima u državnom sektoru, posetite [EBRD nabavke](#):

Tel: +44 20 7338 6794
E-mail: procurement@ebrd.com

Opšti upiti

Konkretni upiti se mogu uputiti korišćenjem [EBRD obrasca za upite](#).

Politika zaštite životne sredine i socijalna politika (eng. ESP)

U [ESP](#) i Uslovima za realizaciju (eng. PR) vezanim za nju utvrđeni su načini na koje EBRD sprovodi svoju opredeljenost za promovisanje „ekološki prihvatljivog i održivog razvoja“. ESP i PR sadrže konkretne odredbe kojima se od klijenata traži da poštuju važeće zahteve predviđene nacionalnim zakonima u oblasti javnog informisanja i javnih konsultacija, kao i da uspostave žalbeni mehanizam za primanje i omogućavanje rešavanja žalbi i pritužbi zainteresovanih strana, posebno u vezi sa ekološkim i socijalnim učinkom klijenta i projekta. Srazmerno prirodi i obimu rizika i uticaja projekta na životnu sredinu i socijalna pitanja, EBRD dodatno zahteva od svojih klijenata da po potrebi objavljuju informacije o rizicima i uticajima koji proističu iz projekata, ili da

sprovedu konstruktivne konsultacije sa zainteresovanim stranama, razmotre njihove komentare i odgovore na njih.

Više informacija o praksi EBRD u ovoj oblasti dato je u [ESP](#).

Integritet i usklađenost sa propisima

Kancelarija Glavnog stručnjaka EBRD za kontrolu usklađenosti sa propisima (eng. OCCO) promoviše dobro upravljanje i osigurava da, u skladu sa najboljom međunarodnom praksom, sve aktivnosti Banke ispunjavaju najviše standarde integriteta. Za sve klijente Banke sprovodi se detaljna analiza integriteta kako bi se osiguralo da projekti ne predstavljaju neprihvatljiv rizik po integritet ili reputaciju Banke. Banka smatra da je identifikovanje i rešavanje pitanja tokom faza ocenjivanja i odobravanja projekta najdelotvorniji način da se osigura integritet poslovanja Banke. OCCO ima ključnu ulogu u ovim naporima za zaštitu, a takođe pomaže u praćenju rizika po integritet projekata u periodu nakon ulaganja.

OCCO je takođe nadležna za ispitivanje navoda o prevari, korupciji i zloupotrebi službene dužnosti u projektima koje finansira EBRD. Svako, bilo unutar ili izvan Banke, ko sumnja da je došlo do prevare ili korupcije, treba da podnese pisanu prijavu glavnom stručnjaku za kontrolu usklađenosti sa propisima putem elektronske pošte na compliance@ebrd.com. OCCO će postupati po svim prijavljenim stvarima u cilju daljeg praćenja. Sve prijave, uključujući i one anonimne, će biti razmotrene. Prijave se mogu dostaviti na bilo kom jeziku Banke ili jeziku neke od zemalja u kojima Banka posluje. Dostavljene informacije moraju biti date u dobroj veri.

Politika pristupa informacijama (eng. AIP)

Ovom politikom se utvrđuje način na koji EBRD objavljuje informacije i sprovodi konsultacije sa zainteresovanim stranama Banke, kako bi podigla nivo poznavanja i razumevanja njenih strategija, politika i operacija, posle njenog stupanja na snagu 1. januara 2020. godine. Da biste saznali koje informacije su dostupne na veb sajtu EBRD posetite stranicu [Politika pristupa informacijama](#).

Konkretna zahteva za dobijanje informacija možete uputiti korišćenjem [EBRD obrasca za upite](#).

Nezavisni projektni mehanizam odgovornosti (eng. IPAM)

Ako naponi klijenta ili Banke za otklanjanje razloga za zabrinutost vezanih za životnu sredinu, socijalna pitanja ili objavljivanje podataka (npr. putem mehanizma koji je klijent uspostavio za rešavanje pritužbi na nivou projekta ili kroz direktnu saradnju sa rukovodstvom Banke) ostanu bez uspeha, pojedinci i organizacije mogu da pokušaju da otklone svoje razloge za zabrinutost preko mehanizma EBRD-a pod nazivom Nezavisni projektni mehanizam odgovornosti (IPAM).

IPAM nezavisno razmatra pitanja projekta za koja se veruje da su prouzrokovala (ili bi mogla da prouzrokuju) štetu. Svrha ovog mehanizma je: da podrži dijalog između zainteresovanih strana na projektu radi rešavanja pitanja vezanih za zaštitu životne

sredine, socijalnih pitanja ili pitanja vezanih za javno objavljivanje podataka; da utvrdi da li je Banka poštovala svoju [Politiku zaštite životne sredine i socijalnu politiku](#) ili određene odredbe svoje [Politike pristupa informacijama](#) koje se odnose na konkretan projekat; i po potrebi, da rešava bilo koje postojeće nepoštovanje ovih politika, istovremeno sprečavajući buduće slučajeve neusklađenosti Banke sa propisima.

Posetite [veb stranicu Nezavisnog projektnog mehanizma odgovornosti](#) za više informacija o IPAM-u i njihovom mandatu; načinu [podnošenja Zahteva](#) za pregled; ili kontaktirajte IPAM putem elektronske pošte ipam@ebrd.com kako bi dobili smernice i više informacija o IPAM-u i načinu podnošenja zahteva.